

Prövningsresan, del 1: Snabba ryck till Manali

”Lugna resan” var idealisk på alla sätt medan dock vädret saboterade allt. Delvis för att kompensera mig satsade jag på en ny Indienresa till senhösten i hopp om bättre tur med vädret. Förhoppningen infriades med besked, vädret var oavbrutet gynnsamt och nästan idealiskt hela vägen, medan dock allting annat gick på tok...

Som lämplig inledning till denna årets andra Himalayaresa genomgick jag en omfattande läkarundersökning en vecka innan genom projektet Scapis, som på måfå utväljer människor runt hela landet, 5000 bara från Göteborgstrakten, (jag var nummer 4500-någoting,) för att genom grundlig undersökning av allmän lung- och hjärtverksamhet komma till rätta med främst lungsjukdomen KOL samt även förebygga andra hjärt- och lungsjukdomar. Som final på den preliminära undersökningen fick jag cykla i åtta minuter under ständigt ökat motstånd (uppförbacke), och slutresultatet förbluffade läkaren, som menade att min kondition var så god att den knappast kunde bli bättre.

Allt gick bra under resan ända fram till Simla. Efter veckor av oavbrutet regn bjöd avresedagen på hyfsat väder, och även om fem timmars väntan i Helsingfors var olidligt tålamodsprövande kunde man ändå stå ut och överleva det om dock med svårighet – man var ju otålig att komma iväg söderut och upp i bergen fortast möjligt.

Den japanska trängseln på Vanda flygfält var anmärkningsvärt dominerande. I vissa hallar kunde man knappt komma fram för bara japaner.

På flyget mötte jag en okänd släkting. Vårdinnan för flygets service hette Graeffe, och då det var ett bekant namn sökte jag upp henne vid ett lämpligt tillfälle. Jo, det visade sig att Saga Graeffe, en av min mormors kusiner, var hennes farmor, som levtt ända in på 2000-talet. Tyvärr hade vi inte möjlighet att närmare utreda släktträdets alla förgreningar. Jag hade gärna frågat henne närmare om hennes eventuella relationer med den andra kusinläkten Starck.

Enda incidenten ombord inträffade under serveringen. Det uppstod turbulenser. Serveringen avbröts innan den riktigt hunnit börja, och det blev förbjudet att gå på toaletten. Fastän turbulensen upphörde nästan genast tog det lång tid för serveringen att komma i gång igen, så vi fick mat först klockan 22. Det var ej mer än den vanliga minimala flygplansmaten, men man fick kompensera den med obegränsade mängder rödvin.

Som medpassagerare bredvid mig hade jag en mycket sympatisk medelålders indier som bara såg filmer hela tiden och inte sov en blund. En av filmerna han såg var en praktuppvisning av historisk Bollywoodshow med extrem romantik, både rövar-, krigs- och riktig romantik blandad med bländande sång- och dansuppvisningar och med en medeltida kostymprakt som gjorde varje scen till en bildlig njutning hur ytlig själva storyn och replikerna än var. Bollywood har mycket att bjuda på, men denna historiska extremromantiska färgpraktfilm av scenografisk oavbruten virtuositet var minst sagt imponerande.

Bussen från flygfältet till bussterminalen var så packad med säker och deras massor av koffertbagage att de trängdes och slogs till och med för att köa utanför dörren. Någon gav mig rådet att ta nästa buss.

Vid bussterminalen fann jag omedelbart rätt Simlabuss, och 10-timmars bussresan dit i strålande solsken förlöpte utan incidenter, men i Simla fungerade inte biljettkontoret. Det var helt enkelt obemannat och vägrade låta sig bemannas.

Genom att fråga mig fram fann jag till slut ett litet undanskymt extra biljettkontor där alla stod och trängdes både innanför och utanför. Jag fick rådet att komma tillbaka en halv timme senare.

Naturligtvis var det ett risktagande att resa till Indien bara några dagar före Diwali, men meningen var ju att komma i tid till Diwali, vilket jag missat senast. En halvtimme senare fick jag min biljett och kunde lugnt ta mig upp till staden för en traditionell invigning av ännu en Indienresa på *the Indian Coffee House*.

Jag hade meddelat min vän Nick (från 2013) att jag skulle vara där, men han dök inte upp. Det var bara att i god tid bege sig ner till skyttelbussen igen. Denna var överfull, och jag fick till nöds plats som sista passagerare stående i dörröppningen, medan den närmaste sittande passageraren noggrant förvaltade min känsliga plastpåse med dess outhärliga flaska.

Natten på bussen till Manali blev svår. Jag hade oturen att till medpassagerare få en otymplig ung man som hela tiden klängde på mig mest i sömnen. Fastän hans kompis på andra sidan flyttade bort och utrymmet blev rymligare fortsatte han att pressa på mig och luta sig på mig. Det blev ingen sömn att tala om. Därtill rusade bussen i en rasande fart och krängde och slängde i krökarna hela tiden, så vi kom fram alldeles för tidigt redan halv 6 efter bara åtta timmar, och det var svinkallt på morgonen.

Till min stora häpnad, överraskning och glädje var Raju där och mötte mig. Jag hade meddelat honom om min ankomst, vilket han tagit ad notam. Han sände genast iväg mig till Greenland och berättade att han ringt till sin partner och bett honom låsa upp åt mig.

Där var det bara att dra något gammalt över sig, dra öronen åt sig och somna efter en välkomstdrink. Man var hemma igen och i tid för Diwali.

När man vaknade upp igen efter två timmar var det 13 grader i rummet, men efter frukost och man släppt in den värmande solen var man levande igen, och det var bara att kompensera sig efter tre dåliga nätter och 39 timmars sittande resa dag och natt.

P.S. Den 30 november avslutades min omfattande läkarundersökning genom Scapisprojektet. Tyvärr kunde man hos mig inte finna något spår av någon åderförkalkning.

del 2: *Den nya konferensen och Laila Roth.*

Johannes väntade mig i Vashisht. Många ställen hade redan stängt, men våra ställen var öppna. Han var mitt uppe i en ny konferens, och jag hade säkert missat hälften. Den handlade om rasism och de nya högerörelserna.

"Det är ett vanskligt ämne att ge sig ut på men desto mera angeläget för dess kontroversialitet. Rasismen och högerörelserna ökar i nästan skenande takt, och det beror mest på det förhårdade motstånd som bjuds av vänsterkonservatism, som bara stimulerar de nya högerkrafterna, så att ingenting verkar kunna stoppa dem.

Jag ska ge dig ett referat av vad som hittills kommit upp av intresse. De vänsterkonservativa envisas med att kalla högerkrafterna för nynazister och fascister, fastän

både nazismen och fascismen är avslutade kapitel av historien. Dagens nya nationalsocialistiska rörelser har ingenting med den nazistiska situationen för 80 år sedan att göra. Det är som att kalla 1871 års franska republikaner för jakobiner eller skräckväldesåterinförare, eller som att kalla Konrad Adenauer för en ny Bismarck. Det är anakronistiskt och dumt.

Det enda betänkliga med de nya högervågorna är den del av deras rasism som innefattar judehat. De skär Rothschild, Soros, Mark Zuckerberg och Steven Spielberg alla över samma kam för att de har judiska anknytningar, vilket är vanvettigt dumt och lika dumt som att återframkalla nazismen. Vi trodde efter det andra världskriget att vi vuxit ifrån antisemitism, nazism och fascism, och lika fullt återuppträder dessa löjliga barnsjukdomar framkallade av meningslöst och grundlöst judehat och militant vänsterkonservatism, som hyllar Putin, som hyllar Stalin, som var värre än Hitler. Många av dessa vänsterkonservativa hyllar dessutom Kinas kommunistparti och Mao Zedong samt andra vänsterdiktaturer, som Pol Pot, som alltjämt hyllas av er glåmsvensk nummer ett Jan Myrdal.

Är då rasismen på något sätt berättigad? Det är den springande och känsligaste frågan. Alla imperier från renässansen till första världskriget hade rasismen som sin självklara grund. Den ifrågasattes aldrig. Den vita rasen hade rätt att kolonisera världar utanför Europa då folken som bodde där stod på lägre kulturell nivå. Afrikanerna fattade aldrig konsten att navigera, fastän Afrika omges på alla håll av oceaner. Muhammedanerna var bestialiska i sin kvinnosyn, varför de borde underkuvas, styras och uppfostras, och tyvärr ser vi idag hur deras kvinnosyn fortfarande är allt annat än civiliserad. Först i och med engelsmännens upphävande av slaveriet i början på 1800-talet började den dittills självklara rasismen uppluckras.

Vad som bringat rasismen en skenande renässans idag är flyktingkrisen. Afrikaner flyr i obegränsade massor över Medelhavet till Europa utan medel att klara och försörja sig, medan Europa samtidigt överväldigas av flyktingströmmar från muslimska länder, medan araberna vägrar ta emot en enda. Realistiska pragmatiker kallar detta en muslimsk invasion, medan politiker i Europa påstår att Europa behöver dessa flyktingar för sin bristande tillväxt i befolkning och ekonomi.

Ursäkta mig, men lider inte världen av extrem och skenande överbefolkning, som därtill accelererar klimatkrisen med rekordvärme världen över varje ny månad? Bör man som politiker inte då snarare bromsa befolkningens tillväxt än att ansvarslöst underblåsa den med skenande sociala och kriminella problem som resultat? Därför tillväxer rasismen i takt med de andra skenande missförhållandena.

Buddhismen och kristendomen är de enda religioner och rörelser som idag förespråkar celibat, vilket är den enda vettiga åtgärden mot befolkningsexplosionen. Både islam och katolicismen förespråkar motsatsen, vilket är dåraktigt och förkastligt. Islam har inget existensberättigande över huvud taget i vår moderna värld som en medeltida förtryckarvidskepelse, och katolicismen har mycket kvar att reformera bort inom sig själv, till exempel bannlysningssystemet och indexet över förbjudna böcker, även om den ärligt anstränger sig till reformer under påvarna John Paul II och den nuvarande.

Där har du en tillfällig summering av argumenten hittills. Vad är det nu som har hänt med vår vän Laila? Du vet att jag aldrig haft något med Facebook att göra. Hon om någon var som gjord för att råka illa ut där.”

Jag gav honom en kort summering av fallet. Hon var mycket aktiv och hade bara inom ett och ett halvt år skaffat sig 5000 vänner och expanderade även inom andra sajter med sina dikter och bilder, hon hade en egen WordPress-sida, skrev flitigt på både PoetBay och UKAuthors och hade över 20,000 bilder på Flickr. Så plötsligt stängdes hennes konto på Facebook för två bilders skull, som tydligen någon tagit anstöt av och rapporterat, den ena med ett synligt kvinnligt bröst, den andra av ofta förekommande symbolen Baphomet, som alltid avbildas som asexuell eller transsexuell med både bröst och organ.

Hon hade avstängts utan möjlighet att överklaga eller ens kommunicera på Facebook och alltså i ett slag förlorat kontakten med sina 5000 vänner och 2400 följare utom alla sina olika grupper, av vilka jag var med i fem. En av dem var hennes egen grupp för sina vänner kallad "Avalons tempel" där jag fortsatte publicera hennes nya dikter och kopior av hennes försök att nå fram till Facebook för att åter få sitt konto öppnat. Men när Facebook stängt och låst ett konto har jag aldrig hört talas om att det skulle öppnas igen även om man sände in sin avkrävda legitimation, vilket risken är att Facebook ställer som villkor bara som ursäkt för att aldrig mera öppna kontot.

Jag ville inte yttra mig om Lailas förtvivlan och tårar, men att hon alls fortsatte att skriva dikter såg jag som ett sundhetstecken.

När detta publiceras i januari har hon varit avstängd från Facebook i tre månader utan något svar därifrån på alla hennes vädjanden sedan november.

del 3: *Diwali*

Från konferensen:

”Den avgörande faktorn i den nya orienteringen i rasism är överlevnadsfaktorn. Här kommer Darwinismen in i bilden. Om man indelar de olika raserna i de gula, de svarta och de vita, hur ter sig deras olika överlevnadskompetens? De gula i Kina är världens största folk och har alltid varit så, men ingen ras har utstått större prövningar. Enväldet i Kina har alltid varit hänsynslöst, bara under Mao-eran åstadkom det världens värsta folkmord med likvideringen av över 100 miljoner kineser genom Maos så kallade reformer och kulturrevolutionen. Japan har ensamt fått utstå två atombombsattacker och även drabbats av Fukushima-krisen utom dagliga jordbävningar sedan urminnes tider och har alltid presterat en enastående överlevnadskompetens. Mongolerna, slutligen, skapade världens största imperium någonsin och det blott från hästryggen.

Den svarta rasen har alltid varit undertryckt. Den har alltid förslavats av både vita och araber, och den har aldrig presterat någon betydande civilisationskultur. Däremot har den alltid bevisat sin överlevnadskompetens genom potens, men frågan är om det är så lyckat vid överbefolkningskristider.

Den vita rasen har alltid varit praktiskt kompetent och överlägsen. Den har alltid kunnat organisera, i synnerhet den anglo-saxiska grenen, och även kulturellt varit överlägsen i sin

kreativitet och fallenhet för invention och brytandet av nya banor. Dess svaghet har varit dess fallenhet för stagnation och impotens, men den har alltid funnit en väg vidare.

Så har vi den semitiska rasen, om den kan kallas ras. Judarna måste tillerkännas den högsta överlevnadskompetensen bland alla världens folk genom de förföljelser de alltid varit utsatta för vilket bara stimulerat och provocerat dem till större ansträngningar och högre växel.

Araberna har låtit sig förslavas av en intolerant diktatorisk religion som förbjuder bilder, diktning och egentligen all kultur utom den egna wahabitiska stamkulturen, som är primitiv och brutal. Människovärdet har generellt varit obefintligt inom islam, ingen rörelse har farit hårdare fram med mänskligheten eller påvisat en högre grad av självdestruktivitet, och även om också de påvisat en utomordentlig potens i fortplantningen, som inte är så lyckat vid överbefolkningskristider, måste de genom islam betecknas som de minst överlevnads-kompetenta av världens folk, raser och ideologier.”

Så mycket för konferensen tills vidare. Vädret var strålande, kvart över 8 infann sig solen på min veranda om morgonen, och på fredagseftermiddagen gick jag upp till Tara och hans familj. Han bjöd på middag som vanligt, jag berättade om hur min pension stabiliserats efter ålderspensioneringen, men med honom i huset var hans gamle far, som jag trott vara död. Han hade ju varit så sjuk så länge. Plötsligt verkade han återuppstånden, och han fick fortfarande sin whisky gratis varje månad. Trots alla kriser verkade ingenting ha förändrats sedan jag senast firade Diwali med dem för tre år sedan, och vi såg fram emot en ny Diwali tillsammans.

Tara berättade att hans gamla pappa var 100 år gammal och att han hade en äldre bror som var 76. Om vi hade tur kunde vi få träffa honom under Diwali.

Vädret höll sig, fastän det hade utlovats regn. Tara hade föreslagit att vi skulle gå upp längs berget och köpa ett får att slakta för Diwali. Det lät väl optimistiskt, och när det kom till kritan visade det sig att han hade väntat sig att jag skulle köpa fåret åt honom – för 15,000 rupier. Vi gjorde en tur upp längs berget i alla fall, men han stannade på vägen. Jag fortsatte upp och nådde fram till fåren, som betade högst uppe på berget nära krönet, och jag undrade hur i all världen Tara hade tänkt sig få ner fåret därifrån, om han skulle få det slaktat där.

Till vårt Diwalifirande infann sig också en ung amerikan från Wyoming som hette Wyatt. Han var bara 20 år men mycket trevlig och visste som så många unga resenärer i Indien varken vad han ville i livet eller något om Indien. Han var fullkomligt grön, och Tara hade faderligt tagit hand om honom och försökte som för så många andra av sina äventyrliga gäster i Indien utgöra en fast punkt och tillflykt som ett extra hem och trygghet för honom.

Det blev en glad Diwali igen med fyrverkerier och smällare över hela staden långt där nere medan vi vältrade oss i god mat och whisky. Tara hade inte fått sitt får, men han utbad sig om kontanter för att köpa fårkött i staden, som han skickade sin son till – han var utan kontanter själv. Allt jag hade på mig var lyckligtvis bara 500 rupier.

Detta är avigsidan med denna familj. Liksom de flesta hinduer ser de en västerlänning i första hand som en penningkälla och gör vad de kan för att mjölka fram den. Förra året ville de ha mig till att betala för ett osäkert medäggande i ett hotell, och nu försökte de få mig att köpa ett får. Tara är en dynamisk person bara vill alla väl och utgör den idealiska fadern för

sin stora familj, men han är en fantast och som sådan orealistisk och opsykologisk även om han inte saknar empati.

Den stora och goda nyheten för Diwali var dock något helt annat. Laila Roth var tillbaka, på Diwalimorgonen fick jag en vänförfrågan av henne på Facebook under ett nytt namn. Hon hade varit död på Facebook i tre veckor. Affären är inte över för att hon kommit tillbaka, och det kan till och med bli juridiska efterräkningar med Facebook. Hennes konto förblir beslagttaget.

(Dess värre visade sig återkomsten bara vara tillfällig. Efter en vecka var även hennes nya konto beslagttaget, och ej heller det har hon hittills fått tillbaka.)

Hennes avstängning från Facebook är något obegripligt. Hon brukade dela dikter och bilder, enligt andra vittnen var hennes bilder de vackraste som fanns, och hennes dikter de bästa i sitt slag. På någon bild förekom ett synligt kvinnobröst, vilket ledde till hennes avstängning, som nu har bekräftats. Hon har kontinuerligt överklagat utan resultat eller ens något svar sedan november.)

del 4: Sista dagen i Manali.

Tyvär hopade sig bekymren. Hemma i Göteborg hade en av mina bästa väninnor, en ensamstående mor med två döttrar, åkt in på sjukhus med hjärnskakning efter misshandel av svensk, och jag kunde ingenting göra för att hjälpa henne utom att hålla kontakten.

Laila Roth förlorade sitt nya konto, det sattes ur funktion av Facebook, och vi fick börja om från början igen. Tydligt vet hon för mycket om Facebook.

Jag kunde dock tillbringa en natt till hos Tara och familjen uppe på berget, vilket var mycket välgörande. Han lovade att inte dricka någonting mera före nästa Diwali.

Annars umgicks jag mest med den trinda buddhistiska österrikaren min granne på hotellet med sin rara hustru, och även han skulle resa vidare när som helst.

I Old Manali var det ständigt stökig indisk turisttrafik, så att jag inte fick plats längre på mitt gamla café vid vattnet. I stället fann jag ett nytt högre uppströms som hette "Evergreen" där jag kunde sitta och njuta av både solen, vattnet och kaffet.

En ny vän uppe i Vashisht var en gammal hippie, som jag sett många år där uppe, men som jag nu blev närmare bekant med. Han var från familjen Roerichs Nagar och hade en egen organisk trädgård där.

Sammanlagt stannade jag nio dagar i Manali, vilket är rekord. De sista dagarna i Vashisht pågick ett bröllop där, som var så bullersamt, att man inte kunde äta middag där längre.

Raju såg jag aldrig röken av, men jag lämnade honom en hälsning innan jag avreste lördag morgon.

Vädret var lika perfekt som alla tidigare dagar hittills. Allt gick bra ända fram till Palampur bara några mil från Dharamsala. Där började problemen.

Det uppstod en trafikstockning vid Gaggal som var den svåraste jag någonsin upplevt i Indien. Vi satt fast i två timmar och kunde högst röra oss en meter i taget var tionde minut. Det visade sig efter två timmar, när vi kom fram till knutpunkten, att det var bron med bamburäckena, "cross bridge at own risk", som var problemet. Den höll på att asfalteras.

Efter 12 timmar kom vi fram till Dharamsala, vilket även det var rekord – det är bara 25 mil. Bussen upp till McLeod Ganj genljöd av diverse jordbävningsoväsen från olika högtalare

och telefoner, och samma var fallet i hela McLeod Ganj. Man börjar tröttna på detta. Mitt standardhotell "7 Hills" var fullt med bara ett dubbelrum ledigt för 600, så jag sökte plats hos Kalsang. Där fick jag en trevlig singel för bara 200, vilket jag tackade min smala lycka för. Så kunde jag äntligen för första gången idag satsa på en riktig måltid, som intogs på "4 Seasons" bredvid gamla nedlagda "Gakyi", som kunde avnjutas trots jordbävningssdisco längs hela gatan.

Därefter tog jag en sedvanlig kaffe hos Nick's och hamnade bredvid en anglo-indiska som bodde i Delhi och London och sysslade med film. Jag hade ramlat rakt in i McLeod Ganjs årliga filmfestival. Hon rekommenderade särskilt en film söndag kväll med ett oskrivbart och outtaltbart indiskt namn som skulle skildra en faktisk händelse 1983 med mycket våld och tortyr. Jag tackade så mycket.

Lyckligtvis fungerade internet krångelfritt på Kalsang när man väl lyckats öppna kanalerna, och Laila Roths fall verkade hopplöst – hon kunde bara få tillbaka sina hemsidor på Facebook om hon uppgav en laglig digital ID men var papperslös. Tydligt är då papperslösa uteslutna från Facebook, som inte har någon laglig rätt att utkräva en laglig identitetshandling på nätet, som ändå inte är giltig. Snacka om grotesk byråkrati. Kafka – Orwell – Facebook.

del 5: *Frusen i Dharamsala*

Vädret förblev fantastiskt, och Dharamsala var påtagligt varmare än Manali. Ändå ansattes jag av en frusenhet, som var svår att bli av med. Jag frös på nätterna med två filtare och 19 grader i rummet och sov dåligt under oupphörligt ältande av bekymren med Laila Roth och den andra damen som råkat illa ut i Göteborg.

Likväl gick jag som vanligt upp till Triund varje morgon och träffade mina gamla bergsvänner, men lille Lalu var borta. Han hade rest hem till Bodhgaya före Diwali. Min andre bästa vän, som förestod det äldsta kaféet halvvägs upp till Triund, sörjde över miljöförstörelsen och den hinduiska massturismen. Jag hade aldrig tidigare sett poliser i Dharamsala, nu fanns det flera och till och med på post i Dharamkot, och nedskräpningen av ungdomar på vägen upp till Triund med plastflaskor, ölburkar, plastpåsar och annat oförgängligt skräp var fruktansvärd. Min vän hade ett torn av tomma ölburkar utanför sitt kafé, som inkräktande gäster bara lämnat kvar, som om det inte räckte med deras infernaliska skräpmusik på burk.

Andra dagen på väg ner träffade jag en äldre sydtirolsk dam som var mycket pratsam och inte ville släppa mig – hon ville helst ha mig till sin guide. Jag träffade min gamle skomakare igen, som jag inte behövt konsultera på ett antal år, och min gamle unge värd på Seven Hills såg jag dagligen, men jag trivdes bra på Kalsang med det bästa singelrummet jag någonsin haft i Dharamsala, medan jag tacksamt intog mitt kvällste på Seven Hills för bara 15 rupier med den unge kocken där, som älskade mig.

Den andra dagen började jag må bättre trots utvakningen och sömnlösheten, och på kvällen på Four Seasons med min regelmässiga Thenthuk för bara 100 rupier råkade jag höra svenska i restaurangen. Det var ett ungt par som arbetade kontinuerligt i Dharamsala för IM (Individuell Människohjälp) där han var lundensare och hon bodde på Amiralitetsgatan i Majorna som nästan granne med mig. Inte nog med det. Vid bordet mellan oss satt det en

norska från Oslo med sin tibetanska son, som hon kallade honom, så plötsligt genljöd restaurangen av skandinaviska med representanter för alla de tre övre nordisk-skandinaviska länderna. Det var underbart, och vi satt kvar länge.

Jag sökte min ljuva kvinnliga tandläkare, men hon hade stängt. Jag uppsökte en resebyrå i hopp om att kunna ordna min tågbiljett österut, men liksom för två år sedan var den enda möjligheten att fixa detta att först fara ner till Delhi och göra det där.

Sålunda avlöpte måndagen med tillfrisknande och en lycklig avslutning inför tisdagens makabra amerikanska presidentval, som kunde sluta hur illa som helst. Det var inte ett val mellan pest och kolera utan ett närmast surrealistiskt otäckt skrämmande val mellan en skräcködlan och en översittare som världens mäktigaste nations nästa president för fyra år framåt. Skräcködlan Clinton hade åtminstone ett bra lag omkring sig med Bernie Sanders som stöd medan Trumpen stod fullständigt ensam i sin makabra odräglighet.

Valdagen gick jag ännu en gång upp till Triund och samtalade med min vän på vägen ner om tillståndet. Jag hade haft en sömlös natt igen, kvällen hade förstörts av en granne på Kalsang som hela kvällen satt utanför mitt fönster och pratade i telefon och spelade odräglig musik. När jag efter klockan 10 bad vänligt om en smula tystnad frågade han: "Stör det dig?" Svaret blev ja. "Det skiter jag i," sade han och fortsatte till klockan 12.

Därefter kunde jag sova en snutt men vaknade klockan 3 och kunde svårligen somna in på nytt. Hälsan var bättre, jag frös inte längre, och jag frågade min vän vad det kunde bero på. Jag hade ätit kött på söndagen men inte på måndagen, det var måndag jag varit misslyckad men sedan blivit bättre, och han berättade att köttet ofta var dåligt i McLeod Ganj: gammalt, länge legat i kylskåp, och så vidare.

Det uppstod problem i McLeod Ganj. Man kunde inte köpa bussbiljett för att komma vidare, då någon dator krånglade. Vi väntade i 2,5 timmar vid det lilla biljettkontoret med det ständiga beskedet, att "kom tillbaka om en kvart," utan att det löste sig under hela tisdagseftermiddagen. På onsdag morgon var det stängt, och man ombads återkomma till lunch. Detta kunde innebära att man kvarhölls en extra dag i Dharamsala.

Och så var det premiärministerns chockartade besked, att alla 500- och 1000-lappar inte längre gällde. Vad tusan betydde detta? På onsdagen skulle alla banker hållas stängda, och till nöds kunde man fortfarande betala med dessa sedlar på sjukhus och vissa statliga institutioner såsom begravningsbyråer. Premiärministern skyllde på omfattande sedelförfalsknings-komplotter av jihadister och från Pakistan. Det gällde att bara betala med 500-lappar så länge det gick och skaffa sig så mycket växel som möjligt.

Men detta gick inte alls. Det var tvärstopp i hela staden, och ingen hade kontanter. Till nöds kunde jag hos resebyrån Thomas Cook växla till mig 28 hundralappar för mina 300 svenska och 100 danska kronor. Därmed kunde jag åtminstone köpa mera whisky.

Detta behövdes, ty tydligen hade Trumpen vunnit presidentvalet, och världens farligaste, mest odrägliga och en av dess rikaste män hade blivit president. Han var en clown, dum i huvudet och fullständigt omdömeslös och ansvarslös, och så hade amerikanerna, hela södern och mellanvästern, röstat på honom bara för att slippa Hillary.

Somliga skålade i champagne, och ingen var gladare än Putin. Andra dränkte sina sorger i vad som helst, och jag hade tillgång till den förträffliga "8 P.M."-whiskyn, som faktiskt var bra med 42,8 % och 75 cl, två flaskor för 50 kronor.

Inte heller fick jag min bussbiljett för att komma vidare. Bussexpeditionens dator fungerade inte. Alltså satt man fast i Dharamsala med en Trump som president och hela Indien paralyserat av att dess vanligaste sedlar (86% av alla) plötsligt utan förvarning förklarats värdelösa av regeringen med Mr. Modi som premiärminister. Mer än en miljard drabbades av detta, därmed kunde den svarta marknaden bara ytterligare förvärras, och det liknade rena kuppverket.

del 6: På vift i Delhi

Dagen efter den chockartade demonetariseringen i Dharamsala.

Det blev en dålig natt, och även vädret verkade förfalla. Jag vaknade klockan 4 och kunde inte somna om, så man steg upp på dåligt humör inställd på att växla bort så mycket indiska pengar som möjligt så att man kunde klara resten av resan.

När jag gick till ICICI-banken närmast mig klockan 10 på morgonen vid öppnandet blev jag artigt bemött, anvisades en stol och bjöds på ett glas vatten. Efter någon väntan ombads jag komma tillbaka klockan 3. Det fick jag finna mig i.

Naturligtvis försökte jag med andra banker under tiden. *State Bank of India* verkade vara det säkraste kortet som säkert skulle ha kontanter, men man fick bara växla 4000 (600 kronor), och man måste fylla i en blankett och göra en kopia av sitt pass. Trängseln och köerna var förfärliga.

Jag försökte på nytt efter lunch och fick stå i kö i 1,5 timmar. Mitt i rulljangsen lämnade expediten kön i sticket och gick på lunch. Köen blev hängande i limbo i en halv timme. Sedan kunde man få sina kontanter i hundralappar (15 kronor), men han som stod bakom mig, en lång räkel som hela tiden tryckte på och flåsade i min nacke, lyckades tränga sig förbi mig då han kände en dam vid valvet. Det förbättrade inte ens humör.

Klockan 3 återgick jag till den vänliga ICICI-banken. De ville inte släppa in mig, men jag förklarade att jag ombetts återkomma klockan 3. Då blev jag insläppt, och de förklarade att de väntat en stor leverans kontanter från centralbanken som aldrig anlant. I stället skulle den komma klockan 8 följande morgon. Då skulle jag redan sitta på bussen.

Trots allt hade biljettkontoret börjat fungera igen på morgonen, så att jag fått en plats på den statliga bussen till Delhi klockan 19.30. Åtminstone den resan var räddad, jag kunde komma bort och iväg men hade bara 600 kronor i användbara indiska kontanter att leva på tills jag nådde en bank nästa gång.

Kanske borde jag ha stannat kvar i Dharamsala en dag extra och väntat ut den värsta delen av krisen, men bussresan ner till Delhi gick tämligen smärtfritt. Med på bussen var ett ungt par med ett berg av bagage, koffertaktiga ryggsäckar, magryggsäckar och diverse musikinstrument, däribland en gitarr. Vi hade tänkt ta en gemensam rickshawtaxi till New Delhi järnvägsstation, men det var innan jag upptäckt deras massiva bagage. Ändå lyckades vi klämma in alltsammans, och vi kom oskadda fram till New Delhi.

När jag nådde turistkontoret för fixandet av min biljett fanns där bara två andra klienter, två helt unga damer, som var helt nyanlända och gröna. De hade båda kastat sig ut på det vanvettiga företaget att resa ensamma till Indien, den ena från Kina med midjelångt hår, och den andra från München, en turkiska med sprudlande spiritualitet. De hade haft

fruktansvärda äventyr vid ankomsten och nästan blivit kidnappade, turkiskan hade faktiskt fått ett anbud att tillbringa natten hos en lysten rickshawchaufför, men de hade funnit varandra och så lyckats rädda sig in på turistkontoret. Naturligtvis hade de dock bara 500-lappar och var därmed i praktiken helt utan pengar. De hade helt aningslöst ramlat rakt in i kaoset av den indiska valutakrisen.

Det första vi gjorde när vi fått våra tågbiljetter, de skulle till Rishikesh, var att försöka uppsöka en bank för växling. Vi fann efter en längre promenad enligt en polismans hjälpsamma instruktioner ett antal banker, men det var en halvtimme kvar till öppningsdags, och köerna ringlade sig kilometervis längs hela gatan. Alla banker vi såg hade oändliga kaotiska köer. Vi fann en reseagentur som var villig att växla Euro, men han kunde bara ge värdelösa 500-lappar.

I detta panikläge erbjöd jag dem att följa med mig ut till Mainu Ka Tilla, då jag måste tillbringa natten i Delhi i väntan på eftermiddagståget på lördag. De gjorde vad som helst för att slippa Delhi, så de följde med mig ut.

Där hade vi sedan några hjärtligt trevliga timmar tillsammans. De stormtrivdes bland tibetanerna i Mainu Ka Tilla, det är ju de tibetanska flyktingarnas koloni norr om Delhi vid floden, det är ett tibetanskt ghetto men ett rent och angenämt sådant, och Sabra, min unga turkiska väninna från München, var helt på det klara med de goda vibrationerna i området. Kinesiskan tycks ha hetat Si men kunde bara skriva sitt namn på kinesiska.

Vi hade en underbar lunch tillsammans, och vi löste det ekonomiska problemet så att jag fick lägga ut för dem, medan de fick ersätta mig med en 500-lapp. De fick inhysa sitt bagage hos mig under tiden men ville inte hyra ett helt rum för bara sex timmar. Mitt rum låg högst upp med allmänt badrum där duschen fungerade dåligt med bara tre strålar och kostade 450, men Wi-Fi ingick.

Vi avslutade lunchen med en gemensam cappuccino, min första någonsin i Indien, som verkligen lyfte oss ordentligt. På det kaféet kunde man betala med kreditkort, så där vållade pengarna inga problem.

Värre var det när de skulle vidare till tunnelbanan för att ta sitt tåg från Old Delhi. Det var ett långt stycke dit, flera kilometer, och de kunde ju inte betala för någon rickshaw. Jag fick helt enkelt gå med dem dit och hjälpa dem med bagaget. Det fanns inget annat val. Vi gjorde promenaden på 20 minuter. Lyckligtvis kom jag ihåg vägen från ett avlägset tidigare år, och dessutom hittade vi en vinbutik på vägen – min whisky var på upphällningen igen.

I tunnelbanestationen fanns det en ATM, men den fungerade inte trots en lång kös alla ansträngningar. Lyckligtvis kunde de köpa sin metrobiljett (7 rupier) med kreditkort, så de kunde komma iväg.

De var överlyckliga av tacksamhet för allt jag kunnat hjälpa dem med, men för mig hade det varit dagens stora glädje.

del 7: *Vidare österut*

Det var utomordentligt trivsamt att vistas i den tibetanska flyktingkolonin Mainu Ka Tilla norr om Delhi. Det är ett ghetto med nästan bara trånga gränder, men stämningen och atmosfären är utomordentligt angenäm och positiv, konstruktiv och inspirerande. Det finns

inte en enda vinbutik i hela området, och hotellen förbjuder förtäring av sådant. Det var bara att njuta så länge jag kunde stanna kvar.

Mitt tåg gick klockan 4, men jag for tillbaka till New Delhi Railway Station i mycket god tid. Detta visade sig ha varit klokt i beaktande av vad som sedan hände.

Jag fann mitt tåg och min reserverade plats däri, men det visade sig att en annan passagerare hade samma plats. Detta hade hänt förut i Indien. Denna gång var dock misstaget mera allvarligt, ty när vi närmare studerade våra biljetter visade det sig att jag var på fel tåg. Detta tåg hade nummer 12524, men mitt tåg hade nummer 12424. Båda var Rajdhani Express, men det ena skulle västerut och det andra österut. Mitt riktiga tåg var lyckligtvis vid perrongen bredvid, men jag fick ändå störta upp över gångbron igen, vilket inte var lätt, då en flod av folk var desperat på väg åt motsatt håll för att inte missa tåget. Detta tåg skulle avgå 16,00, mitt 16.10. Man blev nästan nertrampad.

På det rätta tåget infann sig en passagerare i liknande belägenhet. Även hans plats var redan upptagen, men han var på fel tåg. Han skulle med det tåg som jag först tagit plats i. Han fick störta iväg och göra samma gatlopp som jag men i motsatt riktning. Det var ju faktiskt bara en enda siffra i mitten som skilde de båda tågen åt.

Jag hade turen att råka ut för det mest angenäma tänkbara resällskap. Det var två unga nepalesiska studenter vid universitetet i Delhi och en jämnårig engelsman från Yorkshire. Han hade blivit gruvarbetare som sin far om inte 60-talet förlöst honom så att han blivit hippie och börjat resa. Han hade gjort turen till Indien över Turkiet, Iran, Afghanistan och Pakistan ett antal gånger fram till 1974 och hade nu siktet ställt på Mirik, där han inte varit nu på fem år. Vi hade mycket att tala om, särskilt angående film och litteratur, och han gav mig flera intressanta tips. Nu levde han i Bristol och arbetade säsongvis som trädgårdsmästare och ämnade liksom jag fortsätta efter pensioneringen.

Naturligtvis pratade vi mest om det akuta indiska penningproblemet, som ju hela Indien drabbats av plötsligt utan förvarning. Brian hade bara varit tre dagar i Indien och led fortfarande svårt av sin *jet-lag*. Vi kom punktligt fram till New Jaipalguri, där våra vägar skildes, då hans väg till Mirik inte kunde kombineras med min till Darjeeling. Jag hade dock turen att genast finna en jeep till Darjeeling fastän det var eftermiddag och det egentligen var höst, men vi kom fram till Darjeeling före mörkret.

Jag fann mitt gamla Tower View oförändrat och fick tillbaka både mitt gamla rum och min gamla säng. Allt tycktes oförändrat, och alla kände igen mig.

Det var faktiskt en njutning att få komma tillbaka efter två år, och även om jag fann många ställen stängda, både Kunga och Glenary's till exempel denna söndag kväll, lyckades jag få dagens första måltid på Tashi Deleg på stadens baksida.

Resan från Delhi hade tagit 25 timmar nästan 160 mil på hjul. På vägen upp till Darjeeling hade jag fått en skymt av Kanjenjunga, men molnen var hotande.

Mina rumskamrater blev en ung musikalisk israelit med två gitarrer och en japan som var förkyld och hostade och snörvlade hela tiden. Man bosätter sig inte i ett *dormitory* om man är förkyld. Han skulle resa vidare till Calcutta och Benares.

Det var 16 grader i rummet, och man frös under natten, men det skulle väl bli bättre när man fått mat i kroppen och någon vila. Vädret var inte det bästa men inte heller det sämsta – det var delvis molnigt, men solen tittade fram ibland. Det kunde bli bättre. I gryningen kunde

man åtminstone få se halva Kanjenjunga. Så fort solen trädde fram var det fullkomligt njutbart.

Dock förnekade sig det indiska valutakaoset inte ens i Darjeeling. *The State Bank of India* var öppen men hade inga pengar. Det skulle komma pengar efter klockan 12. Det kom inga pengar efter klockan 12.

Jag försökte skaffa mitt inresetillstånd för Sikkim, men det kontoret var helgstängt. Det var en måndag.

Jag kunde dock inta en efterlängtd lunch på Kunga, men priset för en kyckling *thenthuk* var 183 rupier, vilket är dyrt. I Mainu Ka Tilla hade samma måltid kostat hälften.

Dock lyckades jag bli av med 500-lappar genom att ordna min tågresa tillbaka till Delhi den 25 november. Det var samma tåg tillbaka som det jag kommit med, 2200 rupier, och jag fick tre ovärderliga hundralappar i växel, och framför allt var därmed återresan tryggad.

Vädret var varierande men utan regn, solen tittade till ibland, och Kanjenjunga skymtade ibland, men det kunde ju bli bättre. Temperaturen höll sig under dagen mellan 15 och 20 grader – på rummet hade vi 15. Det var tillräckligt.

del 8: *Prövningar i Darjeeling.*

Det var utmärkande för hela resan att vädret i det närmaste var perfekt medan allt annat var åt fanders. Från början hade jag fört med mig bekymret med Laila Roth och hennes absurda utelåsning från Facebook som inte hade lösts trots alla tänkbara försök till vädjanden, överklaganden och petitioner – hon hade hela sitt sociala intellektuella liv där. Och så drabbade oss den 9 november samtidigt presidentvalet av den ankan och puckot Donald Dump, som aldrig kunde öppna munnen utan att göra sig skyldig till grov okunnighet och lögn, och den plötsliga indiska demonetariseringen av dess två mest i bruk varande sedlar, 500- och tusenlappen (75 och 150 kronor), som tillsammans utgjorde 86% av hela den indiska sedelfloran, som drabbade hela Indiens mera än en miljard människor och i praktiken slog ut hela turismen. Även i Darjeeling ringlade sig köerna runt kvarteren för att växla till sig kontanter för värdelösa 500- och tusenlappar. Jag ställde mig i en i god tid före bankens öppnande, men den öppnade aldrig. Efter en timme spordes det att dess nätverk låg nere. Då hade man förlorat halva morgonen i ett kaotiskt köande och skuffande medan biltrafiken hela tiden tutade sig in i trafikstockningar längs hela denna kösprängda bankgata.

Dock lyckades jag skaffa mitt tillstånd för Sikkim, men när jag väl nått kontoret allra längst ner i staden fick jag veta att blanketten måste erhållas och fyllas i högst upp i staden. Under två år hade jag hunnit glömma hur det fungerade. Så det var bara att kuta dubbelt upp och ner i staden.

Jag fick tag i Gauram per mail, min särdeles exceptionelle vän senast jag varit här, men han befann sig i Malaysia där han arbetade i Penang. Dock sökte jag upp mina gamla vänner Dalai Lamas livvakt och hans hustru, och de var glada åt att få se mig igen efter två år. Deras son Phuntsok var numera lyckligt gift i England och hade tydligen gjort sin lycka.

På tisdagsmorgonen stötte jag ihop med Alby. Han hade vuxit ifatt mig och var nästan huvudet högre med sina femton år och växte fortfarande. Han och Rachel hade precis kommit

tillbaka till Darjeeling från bland annat Mussoorie och Naini Tal, vart de funderat på att flytta, men Darjeeling var fortfarande bäst.

Jag försökte också maila till min polisvän i Phudong, Tashi Gyatso, för att höra om han var hemma eller var han var, men hoppet om svar var litet.

Som rumskamrater hade jag två unga män, japanen hade avlösts av en blond holländare som läste en 1000-sidors tegelsten som hette *Infinite Jest* av en viss Wallace som jag inte kände till. Israelen var kvar, men båda satt mest bara försjunkna i sina Ipods och erbjöd dåligt eller inget sällskap. De var nästan som motsatsen till Gauram och Fred förra gången.

Men vädret var magnifikt, det var en rekordartat stor fullmåne, och om jag vaknade i tid till onsdagen funderade jag allvarligt på att promenera till Tiger Hill för första gången på tre år. Jag hade problem med vänstra vadmuskeln, som tydligen överansträngts av allt mitt travande upp och ner i staden, men jag masserade den flitigt. Det var naturligtvis kallt på nätterna även om dagarna nådde upp till 20 grader i solskenet, vi hade 14 grader i rummet, så det var dags att trä på sig nattsockor.

20 över 3 vaknade jag och kunde inte somna om, så det var bara att förbereda sig för Tiger Hill. Kvart i 4 gav jag mig iväg med strumpor i sandaler och handskar, men det var förhållandevis varmt. När jag kom upp mot Tiger Hill däremot bet det till, och det var frost överallt. Tiger Hill är på 2800 meter.

Till min ofantliga förvåning fanns det inget utsiktstorn längre. Vad i all världen hade hänt med det? Hade det kollapsat? Där förekom nödtorftiga ansträngningar för att konstruera ett nytt med bambukäppar och en vag ansats till en byggnadsställning, men det var allt.

I det gamla utsiktstornet hade man kunnat gå in i olika salonger och värma sig, den dyraste låg högst upp, men nu fick man stå ute och invänta soluppgången och det spektakulära blottandet av Kanjenjunga i gryningssolen.

Inträdet var dock 10 rupier. Jag hade ingen växel och presenterade den första sedel jag fick tag i ur plånboken, som råkade vara en 500-sedel. Biljettförsäljaren bara viftade iväg mig.

Soluppgången var den mest perfekta möjliga, man kunde även klart se och fotografera Mount Everest längst i väster bakom Makalu, och den monetära krisen hade den fördelen med sig att turismen kommit av sig. Där var ingen fasansfull trängsel, även om 64 jeepar hade kört förbi mig – det hade brukat vara dubbelt så många. Man fick utan svårighet en bra utsiktsplats mot det heliga bergets uppenbarelse, det största och vackraste berget i världen genom sitt omfattande massiv, och hur kallt det än var, det måste ha varit omkring nollan, kunde man få sitt lystmäte i fotografering.

Sedan var det bara att genomföra den sedvanliga Darjeelingpromenaden i gryningssolen, 2 km ner mot Teesta för att få den bästa bilden av Darjeeling och Kanjenjunga, sedan till det gamla Ghoomklostret från 1850 där Lama Anagorika Govinda haft sin hemvist samt besöka begravningsplatsen med stuporna med ytterligare spektakulära vyer av Kanjenjunga och sedan fortsätta upp till Vishnutemplet, som nu var ett Krishnatempel – freskerna hade förnyats, de hade brukat representera alla världens religioner men representerade nu bara Krishna, och sedan vidare hem för en frukost innan det gällde att göra ett nytt försök att komma levande genom bankköerna.

Jag stod en timme och väntade utan att kön rörde sig en millimeter. Vid samtal med några förbipasserande lika frustrerade fransmän gav de mig tips till en annan mindre bank. Jag gick

dit, fick vänta, fick visa mitt pass, fick göra kopia på passet och kunde till slut växla till mig 1000 rupier i hundralappar för två femhundra. Det var allt, men det var ändå något.

Vid frukosten hade en av gästerna gett mig tips till en alkoholbutik som kanske kunde acceptera 500-lappar. Jag gick dit då min whisky var slut, den låg vid The Mall, men de vägrade acceptera en enda femhundring.

Då gick jag till en annan butik som jag kände sedan tidigare. Han accepterade min femhundring men ej utan protester. Vi var båda överens om att de som drabbades hårdast av den monetära krisen var alla de mest utsatta och fattiga, medan de rika lätt kunde komma runt problemet genom stora svarta fonder och penningtvätt.

Tiger Hill-vandringen hade dock varit en enastående succé efter 3 års frånvaro, och jag var inte alls trött efteråt märkligt nog efter nästan 6 timmars vandring. Att stå en timme i en orörlig bankkö vid Darjeelings hårdast trafikerade och förorenade gata hade varit betydligt mera tröttsamt.

Del 9: *Krisen.*

Lucia var från Buenos Aires i Argentina, och vi diskuterade Perón, som dess värre fortfarande var aktuell. Hon berättade, att argentinsk politik nästan bara handlade om peronismen och antiperonismen och att båda inriktningarna omfattade både högerextremism och vänsterextremism.

Juan Perón förblev därmed 40 år efter sin bortgång Argentinas mest kontroversiella person. Innan han kom till makten 1946 hade Argentina varit bland de främsta i världen både beträffande ekonomi, välfärd, resurser och allting annat som ett av världens rikaste länder. Evita hade betytt mycket både för landets internationella rykte och anseende och för arbetarbefolkningen med betydande sociala reformer, hon gick hastigt bort 1952, varvid Peróns nedgång och fall inleddes med främst ett sanslöst förstörande av landets ekonomi och resurser tills han störtades efter tre år, varvid en demokrati tog över som förlorade initiativet genom långbänkar och inre motsättningar, tills en hänsynslös militärdiktatur tog över, följd av samma mönster i Chile.

Det kontroversiella med Perón var hans extrema dubbelhet. Samtidigt som han var uttalad socialist och gemensamt med Evita införde en gedigen socialpolitik med reformer var han i grunden en fascist, som stödde både Mussolini, Franco och Hitler och välkomnade exilnazister till Argentina och gav dem fullkomligt beskydd, medan han såg till att de fick betala för det. Inom hans peronistiska parti rymdes alltså både fascister, nazister, socialister och kommunister, medan det enda han vägrade nedlåta sig till var antisemitism.

Ett annat kontroversiellt ämne var Indiens monetära kris. Folk envisades med att förkunna hur bra reformen var, hur därmed alla gangstersyndikat och svarta pengar skulle utrotas och hur nödvändigt det var med drastiska metoder, men samtidigt såg jag hur folk stod och köade på gatorna i timmar utan att köerna rörde sig en centimeter utan bara växte, medan bankerna och posten hängde ut skyltar som förkunnade "inga kontanter". Det verkade fullkomligt hopplöst, och ändå insisterade folk på att det var bra, medan affärerna gick dåligt, turismen förintades och staten inte kunde leverera vad den lovat, nämligen kontanter till bankerna. Det hade inte blivit bättre på en vecka, bara värre.

Jag stötte ihop med Rachel på hemväg från utsiktspunkten efter gryningen, och hon bjöd mig på middag till kvällen. Det var dagens enda ljuspunkt.

Det blev en mycket lyckad kväll, och vi såg fram emot att göra om det efter min Sikkim-séjour. De arbetar vidare med sin permakultur och är nu även aktiva på Facebook.

Redan innan jag gått till Rachel hade mitt gamla lik i lasten, en rotfylld rest av en tand, gjort sig påmind med några illavarslande ömhetsymptom. Detta urartade till en infektion och inflammation i hela vänstra käkområdet. Natten blev fruktansvärd, och ändå vågade jag satsa på Pelling på morgonen.

Jag startade klockan 9 från Tower View, klockan 10 fick jag min bil som inte tog oss raka vägen till Jorethang bara 25 kilometer nedanför utan tog oss den tre timmar långa vägen till Malli. Anledningen, fick jag veta senare, var att det inte längre fanns någon gränspostering mellan Darjeeling och Jorethang. Varför hade de tagit bort den?

Som reskamrat fick jag dock en utomordentligt trevlig ung fransman som arbetat i New York och talade en mycket god engelska, vilket är ovanligt för fransmän. I Malli stötte vi på två andra strandade spanjorer, så vi blev fyra i samma båt.

I Malli måste vi få våra tillstånd stämplade, och för att få detta måste man gå en kilometer över en bro över floden och sedan tillbaka igen. Allt verkade fullkomligt absurt och dåligt organiserat.

Vi fick sitta tre timmar i jeepen till Jorethang, då vi råkade ut för vägarbeten på vägen, som försenade oss en timme. En grävskopa var i färd med att ösa klippblock över vägen, som sedan måste lastas på och transporteras bort av tre truckar.

Klockan 4 nådde vi Jorethang, bara 25 kilometer från Darjeeling, där vi måste ta en ny jeep som inte kunde föra oss längre än till Geyzing. Även på den 2-timmarsvägen råkade vi ut för vägarbeten med grävskopor och truckar som försenade oss en halvtimme.

Vi var framme efter mörkret i Geyzing klockan halv 7 och måste där betala för en ny jeep upp till Pelling – 240 för fyra personer. Vi nådde Pelling klockan 7 efter tio timmars resa, den värsta jag gjort till Pelling hittills, och den kostade sammanlagt 380 rupier, vilket är abnormt.

Spanjorerna Alberto och Joaquin försvann till ett eget hotell medan Denis följde mig till Garuda. Där var man äntligen hemma och på säker mark igen, och vädret lovade bara gott. Denis tog genast en kall dusch, medan jag satsade på en rejäl middag, ägg-*thenthuk*, och fick till bordssällskap fyra mycket trevliga tyskar från Freiburg, som även rest mycket i Ladakh. Naturligtvis kom vi nästan bara att tala om Ladakh, även Denis gjorde oss sällskap och trivdes på Garuda. Han var bara 24 år och diabetiker sedan 10-årsåldern och tänkte sig sedan till Assam och längre bort.

Tanden ilskades, men jag hade min whisky, som dock var på upphällningen igen. Det blev en ny svår natt, men man kunde åtminstone hålla sig varm under täcket, och vädret var nådigt.

del 10: *En plats i solen*

Under morgonen gällde det igen att köa inför banken. Det hade redan kungjorts dagen innan att endast seniorer skulle få reda pengar denna lördag, för att ge dem en chans. De gavs ingen chans.

Som 65-åring fick jag köa i en timme innan jag kom fram till luckan, och då meddelades det att jag stått i fel kö. Jag skulle ha stått inför lucka nummer 3, men luckorna hade inga nummer, och ingen tycktes veta var lucka 3 fanns. När jag slutligen tycktes hamna vid rätt lucka var det ingen som expedierade. "Vänta," blev man tillsagd.

Till slut togs man om hand och fick växla 5000 rupier, vilket ju var lovande, men beloppet ändrades genast till 2000 (250 kronor). Det var ändå något.

Senare på dagen fick jag på TV se hur även andra mörbultats och farit illa över hela Indien. Somliga hade till och med fått falska 2000-lappar från banken som bara var tryckta på ena sidan och som inte kunde växlas tillbaka. Det rådde fullkomligt kaos i Delhi, och 55 människor hade dött i köerna. Det hade hetat, att det bara skulle vara besvärligt de första 10 dagarna efter demonetariseringen, men besvärligheterna tycktes bara fortsätta och tillta. Det var nu 10 dagar efter det nationella ingreppet, som på en natt drabbat över en miljard människor, och ingenting hade ännu fungerat bättre, bara sämre. Även vanligt folk, som gömt pengar i madrasserna och sparat hemma i stället för på bank, var nu enligt den nya förordningen kriminella i olaglig besittning av svarta pengar. Hälften av alla indier hade inga bankkonton.

Det var en mycket egendomlig infektion jag råkat ut för. Den lilla tandinfektionen drabbade hela kroppen. Jag var 50% försvagad, minsta lilla ansträngning var uttröttande, och det värsta var det ständiga kissandet, som hela tiden kom i små portioner och var ohyggligt svidande, som om kroppen insisterade på att rensa ut osunda vätskor. Samtidigt frös man hela tiden – det måste ha varit någon feber.

Whiskyn räddade mig. Jag kom över en ny Imperial Blue (75-a) för 400 (50 kronor), med vilken jag regelbundet kunde hålla munnen ren i små lämpliga portioner – jag blev aldrig berusad.

Till söndagen sov jag 9 timmar, och det värsta tycktes vara över. På morgonen kunde jag utan ansträngning gå ner till Rabdentse och tillbaka (6 km) och till och med tugga min lunch – det hade varit omöjligt att tugga med vänstra käkhalvan. Jag verkade bli normal igen.

Stackars Itay, min israeliska rumskamrat från Darjeeling, dök upp i Pelling – utan pengar. Han hörde till miljarden offer för den monetära krisen, hade inte kunnat växla någonstans och levde på nåder på sitt kreditkort, men ingen ATM fungerade.

Tyvärr befann sig Lama Yonda i Yuksom, där han var upptagen med ett större munkjippo som skulle pågå länge, så jag skulle inte få träffa honom den här gången.

Detta var en stor besvikelse, då jag varmt sett fram emot att få träffa honom igen. Han hade alltid tagit vänligt emot mig och varmt tagit hand om mig och upprepat bett mig bo hos honom, och hans hem var det vackraste jag kände till i Indien. Det var bara att se fram emot nästa möjlighet nästan med längtan.

Under tiden fick jag nöja mig med en ständig plats i solen. Det vackra underbara vädret tycktes förbli konstant, och det var bara att upprepa "peppar, peppar" varje morgon så länge solen sken.

På måndagen lyckades Itay få ut 4000 rupier på sin ATM, och jag gjorde ett nytt försök i Pellings lokala bank. Kön var relativt kort, och en fräck gynnare som försökte tränga sig förbi gav jag en armbåde i magen – i Indien står man inte i kö, man tränger sig före, en av många insikter, konster och utbildningar de saknar. För att få ut pengar måste jag skaffa kopia på mitt pass. Var kunde man få det i Pelling? Expediten pekade i riktning utåt. Jag frågade på mitt hotell, och flickan som tjänstgjorde pekade åt vänster. Till slut fann jag en kiosk där man kunde fotokopiera. Just då blev det strömavbrott – som vanligt på obestämd tid.

Till slut kom strömmen tillbaka, jag kunde fotokopiera mitt pass och gå till banken med passet och kopian. "Du är sen," sade expediten som klätt på sig för att gå på lunch. Men han lyckades ge mig nya 2000 rupier (250 kronor) i 100-rupiesedlar (15 kronor).

Vid lunchen fick jag till bordssällskap en pensionerad kapten i armén. Han drack öl och var mycket hjärtlig. Han förklarade hela demonetariseringen för mig.

"Det är mycket enkelt. Det är en revolution. Hela Indiens ekonomi har styrts av svarta pengar. Nu ber staten och dess bank att få in alla dessa pengar med nya lagliga pengar i utbyte. Det är en fullständigt hederlig affär. Ingen förlorar på den. Endast de som har väldigt mycket svarta pengar undanstoppade får betala skatt för dem när de löser in dem, men Indiens skatt är låg."

Han fick det att låta mycket enkelt och klart. Det var en djärv men sund revolution utan motstycke i världen för att komma åt penningaffior. Det enda problemet var att leveransen av nya pengar till bankerna inte hade fungerat helt som den skulle, vilket vanligt enkelt folk och turismen blivit lidande av.

del 11: *Tillbaka till Darjeeling.*

John de Britto, min nya vän, 61 år och pensionerad officer från armén sedan 13 år, var en utomordentligt trevlig personlighet och dessutom en imponerande sportsman. Han brukade cykla omkring i Ladakh och hade med utomordentlig tillfredsställelse även passerat Tanglang La på 5300 meter och berömde storligen de ladakhiska vägarna. Det har jag aldrig hört någon annan göra och minst av allt en cyklist.

Hans fru hade plötsligt gått bort vid bara 57 år i en hjärnmalaria, som ingen haft en aning om och allra minst hon själv, förrän den plötsligt slog till. Han var hemma från Madras (Chennai) men levde i Bangalore.

Hans namn var också en historia för sig. Han var uppkallad efter helgonet St. John de Britto, en portugisisk jesuit som 1540 lidit martyrdöden och helgonförklarats. Det fanns många John de Britto i södra Indien och även en kyrka och särskilda katolska samfund i detta legendariska namn.

På tisdagen måste jag tyvärr lämna Pelling för att återvända till Darjeeling, vilket inte var någonting att se fram emot då man åter måste göra den omständliga omvägen via Melli. Dessutom hade jag trivts utomordentligt bra i Pelling denna gången, kanske bättre

än någonsin, inte minst tack vare den goda maten på Garudas restaurang, medan naturligtvis det goda vädret hade gjort sitt allra bästa för att förgylla vistelsen.

Enda besvikelsen var att jag inte fått träffa Lama Yonda. Hade han varit anträffbar är det möjligt att jag stannat ännu en extra dag.

Min värd tog rörande väl hand om mig på avresedagen och bjöd mig på frukost, vilken jag måste lämna halvvägs då bussen plötsligt kom.

Stämningen ombord på bussen var utomordentligt god. Bakom mig satt det ett gäng lokala gynnare som oavbrutet skojade, skrattade och gjorde resan ner till en fest. Bussen fortsatte hela vägen till Melli, så det var först där bekymren mötte upp.

Då jag fick mitt inresetillstånd stämplat för avsked från Sikkim frågade jag var jag kunde fortsätta resan till Darjeeling. "På andra sidan bron," var svaret, men på bron stod min buss kvar och tog mig med ända till Teesta. Där råddes jag att gå till basaren och finna mig en station för jeepen till Darjeeling, men ingen sådan fanns.

En turistengagerad gynnare erbjöd mig att ta mig med upp för backen till ett ställe där det var lämpligt att invänta något fordon till Darjeeling. Naturligtvis tackade jag ja.

Detta ställe, en betydande panoramapunkt, hade jag redan fotograferat 1995 innan det exploaterades för turismen. Nu var det ett totalt turistjippoställe helt berövat all sin naturliga charm, medan endast utsikten återstod.

Där fick jag vänta länge. Det kom många bilar, men de flesta körde bara förbi och var dessutom fullsatta. Till slut hindrade jag en bil mitt på vägen, och folket i bilen gick med på att ta mig med till Ghoom. De skulle inte till Darjeeling.

Men mina medpassagerare där var från Pelling och talade en god engelska, så vi hade en givande konversation hela vägen. Mannen kunde inte förstå vad jag hade gjort mitt på vägen 5 kilometer ovanför Teesta. Jag fick förklara för honom, att genom att det inte längre fanns någon vaktpost i Naya Bazar efter Jorethang måste alla utlänningar färdandes mellan Darjeeling och Pelling ta den omfattande omvägen över Melli, där det inte fanns någon organiserad jeeptrafik till Darjeeling, vilket det inte heller fanns i Teesta, så jag hade varit beredd att gå från Teesta till Darjeeling (3 mil). "Det går inte," sade han, och när vi nu färdades upp för backarna längs en av de vackraste vägar som finns i Indien med Kanjenjunga hela tiden växande i nordväst insåg jag att det faktiskt inte hade gått.

Jag kom fram till Darjeeling klockan 4 efter bara 9 timmar och köpte mig genast en ny omgång whisky då den gamla tagit slut. Som reskamrat på mitt Tower Lodge fann jag en ung betagande kinesiska "Lulu", som tyvärr skulle resa vidare följande dag. Hon var mycket intresserad av min information och erfarenhet av de indiska systembolagen och deras sortiment. Hon köpte själv en egen flaska till kvällen och var mycket nöjd därmed.

Jag hade tänkt eventuellt göra en andra trek till Tiger Hill onsdag morgon men vaknade inte i tid, så det fick vara. Jag hade en chans kvar på torsdagen.

Dock besökte jag kapten Karma på nytt. Vi var båda tämligen överens om att det värsta av den indiska demonetariseringen var över. Bankköerna var inte längre oändligt långa och orörliga. Han berättade, att de tre huvudanledningarna till varför den drastiska landsomfattande demonetariseringen var nödvändig var 1) de svarta pengarna, som fanns undanstoppade i hela landet och faktiskt regerade landets ekonomi genom korrption, syndikat, maffior och kriminalitet, 2) skatterna var inte höga i Indien, men ändå var

skattesmitningen astronomisk. När nu gamla pengar måste växlas mot nya kunde de värsta penninglorderna beskattas; 3) falskmynteriet, den kanske viktigaste anledningen, och som var politisk. Falsa sedlar fabricerades på löpande band med stor skicklighet i Kina och Pakistan, med vilka den indiska ekonomin underminerades. Samtidigt användes dessa enorma falska förmögenheter till att finansiera terrorism över hela världen, främst jihadism, främst genom Pakistan, men oöverskådliga kinesiska förmögenheter i falska sedlar kom till Indien genom Nepal.

Premiärminister Modi hade tagit ett djärvt men nödvändigt initiativ, han ville verkligen sitt land väl, och folket tycktes över lag vara med honom. Hans operation såg trots komplikationerna ut att lyckas.

del 12: *Sista prövningen.*

På morgonen vaknade jag i tid och kunde gå till Tiger Hill i gryningen till min sista heldag i bergen i ett lika sagolikt fantastiskt vackert väder som jag haft lyckan att få åtnjuta under hela resan. Jag startade kvart över 4 och kom fram till Tiger Hill exakt i soluppgången. Endast åtta jeepar körde förbi mig, senast hade det varit 69 för åtta dagar sedan, men de flesta jeepar var redan på plats och blockerade hela vägen upp till kullen i ett hundratal, som alla demonstrativt stod i vägen för varandra.

Där uppe rådde det vanliga myllret och vimlet i ett totalt kaos av trängsel för att få se antingen solen i söder eller Kanjenjunga i norr och helst båda och gärna på en gång. Var jag än stod stod jag antingen i vägen för någon fotograf eller teleskopfantast. Alla bad mig flytta på mig så de kunde fotografera sig, och flyttade man sig det minsta kom man i vägen för någon annan. En teleskopfantast bad förgäves någon att flytta sig undan hans kikare, och när denna flyttade sig fanns det tjugo andra bakom honom som stod i vägen. Jag fick ofrivilligt associationer till en lopparkus. Alla dessa små hysteriska bengaliska turister var som menlösa loppor som bara kryllade omkring men ändå myllrade insisterande med sina pajaskonster. Jag såg ingen annan västerlänning denna morgon den 24 november.

Kapten Karma gav mig en intressant bild av tiggerisituationen. Han brukar ge småpengar åt tiggare, men nu under den monetära krisen råkade han ut för en tiggare som vägrade ta emot en 10-rupiesedel. Kapten Karma gav honom då i stället ett 5-rupiemynt. När han avlägsnade sig såg han att tiggaren tog ut någonting ur sin ficka. Det var en SmartPhone.

Jag hade en underbar kväll tillsammans med Rachel och Alby, och vi diskuterade framför allt litteratur. De rekommenderade William Dalrymple åt mig, en författare född så nyligen som 1965 med det brittiska Indien som specialitet, och jag lovade försöka finna böcker av honom i Delhi.

Sista morgonen i Darjeeling hade Kanjenjunga gömt sig i moln. Det var mycket märkligt. Hela resan hade utmärkts av oförebättringligt gynnsamt, klart och vackert väder, men när jag skulle lämna Darjeeling gömde sig Kanjenjunga i moln. Även den kvällen när jag lämnade Dharamsala hade disigheten varnat om sämre väder där.

Som reskamrat ner hade jag en ung tyska för första gången i Indien från Hamburg och Frankfurt. Med Alby och Rachel hade vi naturligtvis också diskuterat de indiska tågen, och alla tre hade vi extremt dåliga erfarenheter av Mahalandaexpressen. Förseningar på upp till 24 timmar och mera var inte ovanliga, och en gång hade tåget inte kommit alls. Jag hade då nödgats hoppa på ett annat tåg utan sittplats för att inte missa mitt flyg från Delhi.

Jura, min reskamrat, skulle med Mahalandaexpressen. Lyckligtvis var den dock inte försenad, medan min Rajdhaniexpress, bästa tåget i Indien, var försenat en kvart, som blev en halvtimme, som var en trekvart, när vi nådde Delhi.

Det var inte mycket till resällskap på denna tripp, mest bara vanliga hinduer helt uppslukade av sina förfärliga SmartPhones och mobiler hela tiden, men en ung soldat var trevlig att prata med fastän hans engelska inte var den bästa.

I Delhi fick jag genast en autorickshaw till Mainu Ka Tilla. Mitt tidigare rum var upptaget, så jag fick nöja mig med ett mera lyxigt med eget badrum och dusch, tvål och handduk och hela faderullan, för 600 rupier. Även taxi kunde beställas till morgondagen.

När jag efter dusch och lunch gick upp till takterrassen för att läsa ut min sista Joan Grant-roman råkade det sitta en örn på balustraden med en råtta i klorna. Den var stor som en kungsörn och helt brun, och det var ingen gam. Jag har aldrig kommit så nära en örn förut. Naturligtvis lyfte den så fort den såg mig, men det var ett lika oförglömligt som kort möte.

Det kändes helt rätt att tillbringa sista kvällen i Indien, som råkade vara lilla jul, i den tibetanska enklaven Mainu Ka Tilla bland dessa underbara och vackra människor. Tyvärr var bokaffären stängd, så jag kunde inte bedriva någon jakt på William Dalrymple – kanske på flygfältet i morgon.

Ett annat problem infann sig av det mera ovanliga slaget. Jag hade alldeles för mycket whisky kvar, det skulle bli svårt att få det uppdruckat innan jag måste borda planet, och det var ju spritförbud bortom säkerhetskontrollen. Jag gjorde dock mitt bästa med den påföljd att jag blev så berusad att jag inte dög till något ordentligt. När jag skulle ha sökt efter William Dalrymple somnade jag bara. Tyvärr lyckades jag inte tömma flaskan, utan det blev åtminstone ett helt glas kvar som måste överges vid säkerhetskontrollen. Förbannade araber som ställde till det då för drygt tio år sedan!

Trots alla dessa äventyr och missöden med demonetariseringsskris som överväldigande sabotage för hela resan var det en osedvanligt lycklig och lyckad resa, mest på grund av det ihållande sagolika vädret. Jag hade aldrig haft en sådan tur med vädret förut.

Utom biljetten kostade resan 30,000 rupier eller omkring 4000 kronor. Vad som drev upp kostnaderna var den myckna whiskyn. Bara den kostade uppåt 5000 rupier, och de höjda tågpriserna bidrog också till ökade kostnader – tågen och whiskyn uppgick väl till 10,000 rupier. Men 30,000 rupier på 35 dagar innebar ändå att jag höll budgeten på 1000 rupier om dagen. Dessutom blev det pengar över om dock bara i hundralappar – 1450 rupier eller 200 kronor.

Hemma dricker jag bara måttligt, men tyvärr tenderar det alltmer att inte längre vara alldeles måttligt när jag reser. Denna resa ökade konsumtionen med 300% mot vad jag brukar inmundiga hemma. Visserligen gjorde det bara gott, och jag var lika frisk när jag kom tillbaka som jag var vid avresan om inte friskare, men ändå – man vill ju helst inte nödgas lämna en oavslutad flaska kvar i Indien.

25.10 – 27.11.2016.